

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Атестаційної комісії
Факультету соціології і права

В. о. декана _____ Яна ЦИМБАЛЕНКО

«22» «лютого» 2021 р.

ПРОГРАМА

комплексного фахового випробування

для вступу на освітню програму підготовки магістра
«Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність»

за спеціальністю 231 Соціальна робота

Програму рекомендовано кафедрою філософії

Протокол № 8 від «23» «лютого» 2021 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Роман БОГАЧЕВ

ВСТУП

Програма комплексного фахового випробування для вступу на освітню програму «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» підготовки магістра за спеціальністю 231 Соціальна робота містить основні вимоги до вступників, надає їм вичерпну інформацію про обсяг навчального матеріалу, що виноситься на екзамен, про критерії оцінювання та процедури проведення випробування.

Метою комплексного фахового вступного випробування є з'ясування рівня сформованості у абітурієнтів ключових загальних та професійних компетенцій, що відповідають сучасним соціокультурним умовам, а також знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними освітньої програми «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» підготовки магістра за спеціальністю 231 Соціальна робота.

Завданнями комплексного фахового випробування є: оцінювання теоретичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; з'ясування спроможності вступників до опанування матеріалу, послідовного, логічного та аргументованого викладення власних думок; визначення здатності застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Дана програма складається зі вступу, основної частини, в якій викладено повний перелік навчального матеріалу, що виноситься на комплексне фахове випробування та прикінцевих положень, в яких, зокрема, розміщено критерії оцінювання та приклади типових завдань.

До Програми увійшли окремі розділи з дисциплін **«Теорія та історія соціальної роботи»**, **«Методи і технології соціальної роботи»**, **«Соціальна робота з різними категоріями та групами клієнтів»**.

Комплексне фахове випробування здійснюється у письмовій формі. Екзаменаційний білет містить три відкритих питання, на які треба надати розгорнуту відповідь. Всі запитання сформульовані у межах навчального матеріалу, наведеного в основній частині Програми. На написання екзаменаційної роботи відводиться 2 (дві години).

До комплексного фахового випробування для вступу на освітню програму «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» підготовки магістра за спеціальністю 231 Соціальна робота допускаються особи, напрям підготовки яких (бакалаврат) відповідає обраній для вступу на другий (магістерський) рівень спеціальності, а також особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра за будь-яким іншим напрямом підготовки, або спеціальністю.

ОСНОВНИЙ ВИКЛАД

На комплексне фахове випробування виноситься навчальний матеріал з наступних дисциплін: «Теорія та історія соціальної роботи», «Методи і

технології соціальної роботи», «Соціальна робота з різними категоріями та групами клієнтів».

Перелік питань з дисципліни
«Теорія та історія соціальної роботи»

1. Виникнення та розвиток теорії соціальної роботи як науки.
2. Сутність поняття «соціальна робота. Предмет та завдання соціальної роботи.
3. Взаємозв'язок державних і недержавних організацій/об'єднань/установ у здійсненні соціальної роботи.
4. Комунікативна компетентність соціального працівника.
5. Змістова характеристика синдрому професійного вигорання соціального працівника та шляхи його подолання.
6. Соціально вразливі категорії та групи населення. Сутність та характеристика.
7. Проаналізуйте поняття «криза», «кризовий стан» та їх прояви в житті людини. Особливості індивідуальної роботи з надання соціальних послуг.
8. Особливості соціальної роботи з групою.
9. Вимоги до соціальної роботи в громаді.
10. Волонтерська діяльність. Види та напрями роботи.
11. Міжнародні та вітчизняні волонтерські проекти в сучасній Україні.
12. Історія створення та сучасний стан волонтерських таборів.
13. Мейнстримінг, інклюзія та інтеграція в сучасній Україні.
14. Соціально-педагогічні технології роботи з жінками-жертвами насильства.
15. Проаналізуйте заходи щодо надання державної соціальної допомоги в Україні.
16. Вітчизняна система соціального захисту та допомоги населенню.

Перелік запитань з дисципліни
«Методи і технології соціальної роботи»

1. Розкрийте природу методів соціальної роботи. Соціальний метод як спосіб, прийом, інструмент соціальної роботи.
2. Опишіть «Дерево цілей» як спосіб формування структури цілей соціальних програм.
3. Висвітліть проблему типології методів соціальної роботи. Основні класифікації методів соціальної роботи.
4. Охарактеризуйте основні методи соціальної діагностики.

5. Розкрийте структуру технології соціальної роботи як процесу (підготовчий етап, цілепокладання, збір і аналіз інформації, формування програми дій тощо).
6. Опишіть креативні технології в соціальній роботі. Обґрунтуйте необхідність формування творчої особистості фахівця соціальної роботи.
7. Розкрийте зміст і структуру технологічного процесу. Необхідність технологізації соціальної роботи.
8. Визначте поняття і специфіку технології соціальної роботи.
9. Охарактеризуйте головні етапи реалізації технології соціальної діагностики.
10. Розкрийте зміст соціальної профілактики як технології соціальної роботи.
11. Охарактеризуйте комплексне планування, основні моделі та складові профілактичних програм у соціальній роботі.
12. Опишіть застосування технології профілактики в соціальній роботі на рівні клієнта, який знаходиться в «зоні розпаду».
13. Розкрийте організаційні та соціально-економічні методи і технології соціальної роботи з сім'єю.
14. Охарактеризуйте профілактику і діагностику як методи вирішення проблем соціального розвитку дітей та підлітків.
15. Проаналізуйте методи і технології соціально-профілактичної і корекційної роботи з дезадаптованими дітьми, підлітками і групами ризику в Україні.
16. Розкрийте специфіку застосування різних технологій соціальної роботи з літніми людьми на різних етапах старіння індивіда.
17. Охарактеризуйте технології соціальної реабілітації людей з обмеженими можливостями.
18. Проаналізуйте довгострокові стратегії і багаторівневі технології втручання в соціальній роботі з внутрішньо переміщеними особами
19. Розкрийте методи і технології соціальної роботи з учасниками бойових дій і збройних конфліктів.
20. Охарактеризуйте основні методи роботи соціального працівника в пенітенціарній системі.

Перелік запитань з дисципліни

«Соціальна робота з різними категоріями та групами клієнтів»

1. Охарактеризуйте проблемно-орієнтовний підхід в організації соціальної роботи з клієнтами групи ризику та спеціальними групами клієнтів.
2. Дайте характеристику спеціальним групам клієнтів.

3. Охарактеризуйте представників найбільш проблемних груп ризику (з огляду на найбільш загальні соціальні ознаки).
4. Проаналізуйте соціальну політику щодо спеціальних груп клієнтів.
5. Назвіть шляхи запобігання стигматизації спеціальних груп клієнтів.
6. Назвіть зміст, форми і методи профілактичної соціальної роботи щодо запобігання поширенню девіантної поведінки.
7. Охарактеризуйте корекційний та реабілітаційний підходи. Що таке перевиховання, соціальна і психологічна реабілітація. Назвіть основні напрямки соціальної роботи з неповнолітніми, схильними до девіантної поведінки.
8. Розкрийте питання соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади.
9. Розкрийте особливості впливу алкоголізму на процеси соціалізації: зміни поведінки під впливом зловживання алкоголем, формування хвороби.
10. Якою має бути робота зі спеціальними групами клієнтів з наркозалежністю: цільові програми лікування та реабілітації.
11. Назвіть організаційні умови і принципи функціонування груп взаємопідтримки. Які особливості спілкування та взаємодія з клієнтами в процесі реабілітації.
12. Які існують соціально-психологічні моделі роботи зі спеціальними групами клієнтів, ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД. Проаналізуйте соціальну роботу з вагітними-ВІЛ-інфікованими: умови народження здорової дитини.
13. Специфіка роботи з людьми без постійного місця проживання. Діяльність та оцінка можливостей громадських організацій, які працюють з бездомними.
14. Соціальна робота із запобігання та протидії домашньому насильству. Врахування непропорційного впливу домашнього насильства на жінок і дітей.
15. Проаналізуйте правові основи соціальної роботи у сфері попередження торгівлі людьми. Якою має бути ціль, завдання і принципи соціальної роботи по упередженню торгівлі людьми і надання допомоги потерпілим.
16. Охарактеризуйте соціальну профілактику торгівлею людьми. Якою має бути соціальна реабілітація потерпілих від торгівлі людьми. Які причини і наслідки торгівлі жінками з України.
17. Проаналізуйте механізм здійснення контролю Пенсійного фонду за додержанням вимог законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, правильністю нарахування, обчислення, повнотою і своєчасністю сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

18. Розкрийте особливості діяльності основних соціальних інститутів дозвілєвої сфери (музеї, клуби і гуртки за інтересами, парки відпочинку, театри, бібліотеки та ін.) та їх культурно-дозвілєвий потенціал.
19. Охарактеризуйте види, методи та функції соціального інспектування.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

При складанні комплексного фахового випробування використання будь-яких електронних пристроїв та допоміжного матеріалу (підручники, першоджерела, конспекти тощо) забороняється.

Оцінювання відповіді вступника здійснюється за системою ECTS за стобальною шкалою. Максимальний бал за відповідь на кожне з відкритих запитань складає 100 балів.

Загальна оцінка вступника розраховується за формулою: $E_{ЗАГ} = (E_{ТСР} + E_{ІСР} + E_{МСР}) / 3$, де: $E_{ЗАГ}$ – загальна оцінка вступника; $E_{ТСР}$ – бали, отримані вступником за відкрите запитання з дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи»; максимальний бал – 100; $E_{ІСР}$ – бали, отримані вступником за відкрите запитання з дисципліни «Методи і технології соціальної роботи»; максимальний бал – 100; $E_{МСР}$ – бали, отримані вступником за відкрите запитання з дисципліни «Соціальна робота з різними категоріями та групами клієнтів», максимальний бал – 100. Таким чином, максимальна загальна оцінка вступника $E_{ЗАГ}$: $E_{ЗАГ} = (100 + 100 + 100) / 3 = 100$ балів.

Критерії оцінювання відповіді вступника на відкриті запитання враховують повноту та правильність відповіді, здатність вступника узагальнювати отримані знання; наводити приклади, які б ілюстрували теоретичний матеріал; аналізувати, інтерпретувати та оцінювати факти, події, процеси суспільного життя; чітко, послідовно та обґрунтовано аргументувати власну відповідь.

Критерії оцінювання:

95-100 бали – вступник демонструє вичерпне знання навчального матеріалу, високий рівень умінь та навичок, включаючи правильне використання термінології, детальне роз'яснення понять, теорій та підходів, наведення прикладів у необхідних випадках, вміння послідовно та обґрунтовано аргументувати власну відповідь, логічно структурувати матеріал. У відповіді повно відображена власна аргументована позиція щодо викладених теорій, концепцій або підходів, наведені приклади вирізняються сучасністю та оригінальністю. У відповіді подано не менше 90% потрібної інформації).

85-94 бали – вступник демонструє повні та міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, вміння обґрунтовано та послідовно викладати матеріал, проте допускає несуттєві неточності у викладенні матеріалу. У відповіді відображена власна позиція

щодо окремих положень викладених теорій, концепцій або підходів, наведені приклади вирізняються сучасністю. Відповідь містить не менше 80% потрібної інформації.

75-84 бали – вступник демонструє достатньо повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, вміння в більшості випадків вірно та обґрунтовано приймати рішення в різних ситуаціях, проте допускає певні неточності при відповіді, має певні труднощі в трансформації знань в нових умовах. Наводить стандартні приклади, власна позиція щодо викладеного матеріалу відображена слабо. Відповідь містить не менше 70% потрібної інформації).

65-74 бали – вступник засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає істотні неточності, які не є перешкодою для подальшого навчання; вміє вірно використовувати наявні знання переважно для вирішення стандартних задач. Наводить стандартні приклади, власна позиція щодо викладеного матеріалу не відображена, подано не менше 60% потрібної інформації).

60-64 бали – вступник поверхнево засвоїв основний теоретичний матеріал, допускає суттєві неточності, які, проте, не є перешкодою для подальшого навчання; вміє вірно використовувати наявні знання лише для вирішення стандартних задач. У відповіді відсутні приклади, але подано не менше 50% потрібної інформації.

Менш ніж 60 балів – неповна відповідь з грубими помилками та (або) принциповими неточностями (менше 50% потрібної інформації), або відповідь відсутня.

При обчисленні конкурсного балу вступника необхідним є застосування шкали оцінювання Єдиного вступного іспиту (ЄВІ) від 100 до 200 балів. Перерахунок кількості балів вступника, згідно з критеріями ECTS, в бали за двохсотбальною шкалою ЄВІ відбувається наступним чином:

Таблиця відповідності оцінок PCO (60...100 балів) оцінкам ЄВІ (100...200 балів)

Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ	Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ	Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ	Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ
60	100,0	70	125,0	80	150,0	90	175,0
61	102,5	71	127,5	81	152,5	91	177,5
62	105,0	72	130,0	82	155,0	92	180,0
63	107,5	73	132,5	83	157,5	93	182,5
64	110,0	74	135,0	84	160,0	94	185,0
65	112,5	75	137,5	85	162,5	95	187,5
66	115,0	76	140,0	86	165,0	96	190,0
67	117,5	77	142,5	87	167,5	97	192,5
68	120,0	78	145,0	88	170,0	98	195,0
69	122,5	79	147,5	89	172,5	99	197,5
						100	200,0

Приклад типового завдання комплексного фахового випробування
для вступу на освітню програму «Міжнародні соціальні проекти та
волонтерська діяльність» підготовки магістрів за спеціальністю
231 Соціальна робота»

1. Соціально-правові аспекти волонтерської діяльності. Види та напрями роботи волонтерів.
2. Методи та технології соціально-профілактичної і корекційної роботи в Україні з групами ризику, дезадаптованими дітьми, підлітками.
3. Назвіть шляхи запобігання стигматизації спеціальних груп клієнтів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

«Теорія та історія соціальної роботи»

1. Безпалько О.В., Харченко С.Я. та ін. Соціальна робота в Україні / За заг. ред. І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. – К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
2. Василенко П.М., Васильченко В.С., Галицький В.М. Словник-довідник соціального працівника: навч. посібник / Інститут підготовки кадрів держ. служби зайнятості України. – К.: ІПК ДСЗУ, 2007. – 321 с.
3. Впровадження Європейських стандартів у сферу надання соціальних послуг у Польщі // Соціальна робота та соціальна політика, 2007. - №2. – С.106-122.
4. Вступ до соціальної роботи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів/ За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миновича. – К.: Академвидав, 2005. – 303 с.
5. Горішна Н. Соціальна робота: підручник /. Н. М. Горішна, В. А. Поліщук, О. П. Бартош-Пічкара, та ін. – Тернопіль: ВАТ ТВПК «Збруч», 2010. – 330 с.
6. Кубіцький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах : навч. посібник / С. О. Кубіцький. – К.: ДАККіМ, 2009. – 298 с.
7. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): [підручник]// М.П.Лукашевич, Т.В.Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 367 с.
8. Мигович І.І., Жмир В.Ф. Теоретичні засади соціальної роботи: навч. посібник. – Ужгород: Говерла, 2007. – 410 с.
9. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
10. Соціальна робота: навч. посіб. у 2 ч./ К.М. Левківський, В.Л. Кулініченко, В.Є. Єлушаєнко та ін. – К.: НТУУ «КПІ», 2011.

11. Соціальна робота: В 3 ч. Ч. I: Основи соціальної роботи / Н.Б. Бондаренко, І.М. Грига, Н.В. Кабаченко та ін.; За ред. Т. Семигіної та І. Григи. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – 178 с.
12. Тихолоз В. В. Історія соціальної роботи: навч.-метод. посіб. для студентів спец. "Соціальна робота" / В. В. Тихолоз; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Навч.-наук. ін-т пед. освіти, соц. роботи і мистецтва, Каф. соц. роботи і соц. педагогіки. - Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. - 407 с.
13. Тюптя Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посіб. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
14. Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи: [навчальний посібник] // А.В. Фурман, М.В. Підгурська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 174 с.

«Методи і технології соціальної роботи»

1. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. і випр. – К.: МАУП, 2003. – 168 с.
2. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
3. Теорії і методи соціальної роботи / За ред. Т.В.Семигіної, І.І.Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
4. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 464 с.
5. Лютий В.П. Технологія соціальної роботи: Конспект лекцій. Розділ 1. Загальні технології соціальної роботи. – К.: АПСВ, 2003. – 75 с.
6. Технології соціально-педагогічної роботи: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. Капської А.Й. – К.: УДЦССМ, 2000. – 372 с.

«Соціальна робота з різними категоріями та групами клієнтів»

1. Вадзюк О. В. Соціальна робота з клієнтами // Соціальна робота в Україні: теорія та практика. - К.: УДЦССМ, 2002.
2. Робота з клієнтами соціальних служб / Під ред. З.Г. Зайцева, - Житомир: "Екосфера", 1994. -117 с.
3. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: Наук.-навч.-метод. посіб. для студ., магістрантів, асп. та спец. у галузі соц. роботи, соц. педагогіки / Авт.-уклад. СЯ. Харченко; Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Луганськ: Альма-матер, 2003. - 198 с.
4. Соціальна робота: Навч.посібник, Ч.3: Робота з конкретними групами клієнтів / За ред. Т.Семигіної та І.Григи. - К.: Вид.дім "Києво-Могилянська академія", 2004.- 166 с

5. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів ЦССМ: Метод.посібник /С.В.Толстоухова та ін. - К.: ДЦССМ, Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. - С. 7-16.
6. Соціальна робота з людьми з особливими потребами: Методичні матеріали для тренера / Під заг. ред. І. Д. Зверєвої. - К.: Наук, світ, 2002. - 55 с.
7. Соціальний супровід // Режим доступу: <http://zakon.lिकासoft.com.ua/component/lica/?href=0&view=text&base=24&id=22870&menu=22927>;

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Д.пед.н., доцент, професор кафедри
філософії В.В. Тесленко

К.філос.н., доцент, в.о. зав. кафедри
філософії Р.М. Богачев

К. пед. н., доцент, доцент кафедри
філософії Л.В. Школяр

